

BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD

Suriname Debt Management Office (SDMO)

Kwartaalverslag

1^e & 2^e kwartaal 2022

Overzicht Macro Economische Ontwikkelingen

15 augustus 2022

Introductie

Het Bureau Voor de Staatsschuld ook wel bekend als SDMO heeft besloten om dit jaar een kwartaalverslag: Overzicht Macro Economische Ontwikkelingen te produceren. Op kwartaalbasis zullen de relevante internationale en lokale economische ontwikkelingen van ons land gepresenteerd worden middels dit verslag. In dit huidig verslag zijn de ontwikkelingen op basis van beschikbare data in het eerste zeven maanden van 2022 beschreven.

Mocht u na het lezen vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het Bureau voor de Staatsschuld en wel als volgt: email adres: info@sdmo.org en telefoon: 597 552644 of 597 552645.

Samenvatting

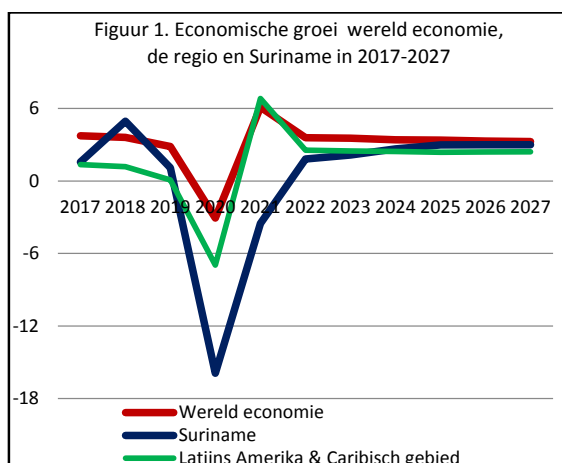
Aan de hand van de meest recente, bijgewerkte, gecorrigeerde en beschikbare statistieken en informatie, evenals de vooruitzichten tot en met juli 2022, is de analyse gemaakt die als volgt samen te vatten is:

- De uitbraak van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne in februari 2022, heeft wederom een enorme druk gelegd op het mondiaal economisch herstel na de COVID-19 pandemie die nog steeds niet helemaal is opgelost.
- Wereldmarktprijzen vooral van energie producten zijn enorm gestegen. Wereld Inflatie voor 2022 wordt geschat op ca. 6-7 procent, terwijl de mondiale groei voor 2022 naar omlaag is bijgesteld tot 3,2 procent. De groei voor de Surinaamse economie is door het IMF voor 2022 vooralsnog geschat op 1,8 procent.
- De internationale reserve neemt in 2021 toe met USD 407 miljoen vanwege het positief resultaat op de betalingsbalans. Ontvangen Special Drawing Rights (SDR) ter waarde van USD 175 miljoen van het IMF in augustus, inkomstenbelasting en de solidariteitsheffing van de goud multinationals en Staatsolie en de ingekomen SDR 39,4 miljoen in december in het kader van het IMF Extended Fund Facility programma hebben de Internationale Reserves in 2021 doen stijgen. In februari 2022 nemen de reserves significant af met ca. USD 138 miljoen, vanwege de afwikkeling van de valutaswap met China door de CBvS.
- Sedert de instelling van het flexibel wisselkoerssysteem op 7 juni 2021 waren de wisselkoersen vrij stabiel te noemen. In juni 2022 is er sprake van een stijgend verloop van de wisselkoersen. Dit komt omdat er onvoldoende girale valuta bij de banken beschikbaar zijn om aan de vraag te voldoen.
- De maand inflatie in juni 2022 was significant en bedroeg 9,1 procent. Deze wordt door het ABS voornamelijk toegeschreven aan de aanpassing van de tarieven van nutsvoorzieningen in deze maand.
- Per ultimo 2021 was er sprake van een positief resultaat op de primaire rekening en financieringsresultaat van de overheid van respectievelijk SRD 2 miljard en SRD 1 miljard. Tot en met mei 2022 was er sprake van een primair overschot van SRD 107 miljoen, terwijl het financieringstekort SRD 525 miljoen bedroeg. In juni 2022 is het de overheid gelukt om bepaalde bilaterale schulden binnen de Club van Parijs te herschikken.

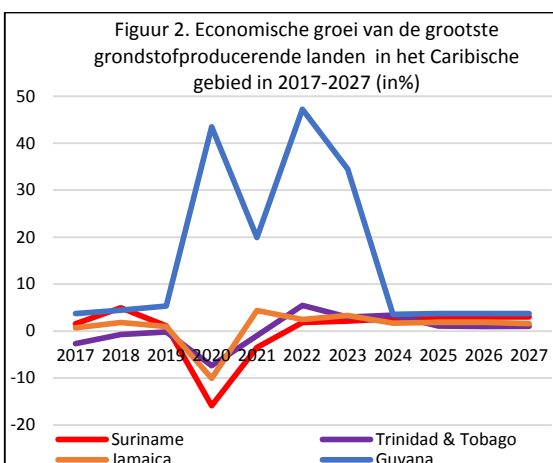
Economische groei en investeringen

Na de groei van de wereldeconomie met 6,1 procent in 2021, zijn de korte en middellang vooruitzichten van groeiverwachtingen in het eerste halfjaar van 2022 verslechterd. De verslechtering van de groei vooruitzichten hebben te maken met de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, die op 24 februari dit jaar uitbrak na de invasie van Rusland in Oekraïne. Het gevolg van deze oorlog is direct te merken in stijgende wereldmarktprijzen van grondstoffen te weten olie, gas en metalen, waarvan Rusland een belangrijke producent is. Ook de prijzen van voedingswaren als tarwe, graan en oliezaden die Oekraïne produceert, zijn aan het stijgen. Dit heeft geleid tot zorgen over de energie- en voedselzekerheid, vooral voor de armste huishoudens in diverse landen. Intussen is er een humanitaire crisis in Oekraïne ontstaan, waarbij vele burgersuit het land zijn gevlucht en ook vele levens zijn verloren gegaan. Er is tevens sprake van veel kapitaal vernietiging in het land vanwege de oorlog.

Naast de uitbraak van deze oorlog situatie met de negatieve gevolgen voor de gehele wereld, is de COVID pandemie nog niet volledig opgelost en nog steeds deel van ons leven. De situatie is wereldwijd enigszins aan het herstellen. In het eerste halfjaar van 2022 waren er in sommige landen nog steeds sprake van golven van besmettingen zoals in China. Het gevaar van verspreiding en het ontstaan van gevaarlijke mutaties van het virus, waartegen de huidige vaccins niet bestand zijn, is nog steeds reëel. Wij hebben ook nog te maken met de disrupties in de mondiale aanbod keten van goederen en diensten die door de oorlogssituatie in bepaalde gebieden verergerd is. Volgens het IMF zal het tekort aan goederen en diensten in bepaalde sectoren aanhouden tot en met 2023 en zal de mondiale handel in 2022 en 2023 verder vertragen.

Bron: IMF WEO April 2022

Bron: IMF WEO April 2022

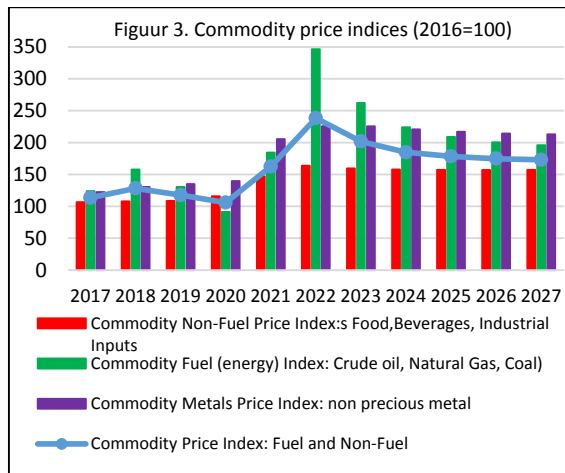
In het tweede kwartaal van 2022 is de productie in een aantal grote economieën zoals Rusland, China sterk afgenomen. De afname van de productie in China is het gevolg van de stijgende COVID-19 gevallen met lockdown perioden. Zo maakte de Chinese stad Shanghai, een belangrijke mondiale supply chain hub van goederen, in april een lockdown periode mee.

Vanwege de bovengenoemde ontwikkelingen wordt de groei van wereldeconomie voor 2022 door het IMF nu geschat op 3,2 procent, een afname van 1,7 procentpunten ten opzichte van eerdere schattingen in het vorig jaar. Op middellang termijn 2023-2027 is de mondiale groei geprojecteerd op gemiddeld 3,4 procent per jaar (figuur 1). Ontwikkelingslanden en opkomende economieën waarvan China en India deel uitmaken, blijven op middellang termijn sterker groeien (5,5%) dan de ontwikkelde landen (1,8%).

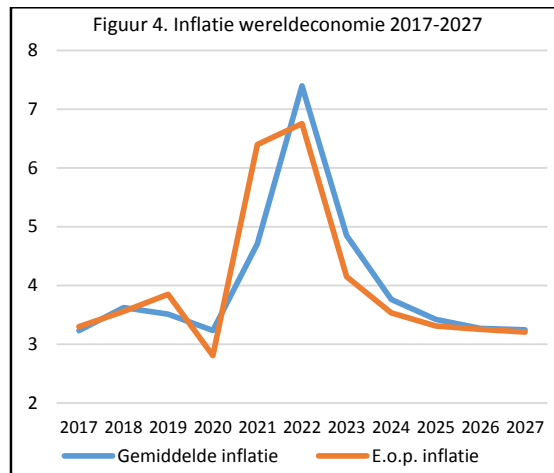
De groei van de Surinaamse economie voor 2022 is vooralsnog geschat op 1,8 procent. De gemiddelde middellang termijn groeiprojecties van onze regio Latijns Amerika & het Caribische gebied en voor Suriname is respectievelijk 2,4 procent en 2,8 procent. De sterkst groeiende economie van onze regio is Guyana met haar offshore olieproductie. De gemiddelde groei projectie van ons buurland voor 2023-

2027 bedraagt ca. 9,8 procent, terwijl de groei voor 2022 door het IMF geschat wordt op 47,2 procent (figuur 2). De gemiddelde groeiverwachting van de andere grote grondstofproducenten van het Caribisch gebied te weten Trinidad & Tobago en Jamaica bedragen voor 2023-2027 thans respectievelijk 1,9 procent en 2,1 procent.

Vanwege de recente turbulente ontwikkelingen in de wereld, zijn de wereldmarktprijzen van grondstoffen sterk aan het stijgen en zullen naar verwachting een piek bereiken in 2022 (figuur 3). De prijzen van energie producten maken de grootste stijging mee. De oorzaak hiervoor is dat de grootste exporteurs van petroleumproducten Rusland, thans verwickeld is in een oorlogssituatie. Het licht in de lijn der verwachting dat de prijzen van grondstoffen op middellang termijn zullen stabiliseren, maar wel op een veel hoger niveau dan vóór de uitbraak van de COVID pandemie met de disrupties in het aanbod keten van goederen.

Bron: IMF WEO april 2022

Bron: IMF WEO april 2021

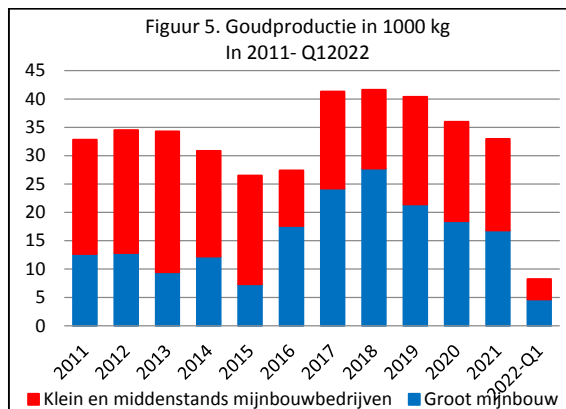
Door de internationale prijsstijgingen is de mondiale jaareinde (end of period)- en gemiddelde inflatie voor 2022 geschat op respectievelijk 7,4 procent en 6,8 procent (figuur 4). Inflatie in 2022 ligt in de meeste landen veel hoger dan was verwacht. Landen als de VSA en Verenigd Koninkrijk maakte in de afgelopen maanden de hoogste maand inflatie in 40 jaar mee¹. Inflatie in de ontwikkelingslanden en opkomende economieën ligt bijkans twee maal hoger dan in de ontwikkelde landen. Zo wordt de jaareinde inflatie voor 2022 voor ontwikkelingslanden en opkomende economieën geschat op ca. 8,5 procent, terwijl die voor de ontwikkelde landen op ca. 4,4 procent geschat wordt.

Lonen in vooral ontwikkelingslanden stijgen minder snel en leidt verder tot afnemende koopkracht en toenemende armoede. Vele overheden hebben vanwege de druk die COVID pandemie heeft gelegd op hun begroting, geen ruimte om de bevolking in voldoende mate tegemoet te komen met extra voorzieningen. Om de hoge inflatie aan te pakken, moet een krap monetair beleid worden gevoerd in de landen, wat reeds heeft geresulteerd in stijgende rentevoeten, die investeringen en daardoor economische groei negatief beïnvloeden. Ook is er sprake van een krappe arbeidsmarkt in vele landen. De mondiale economische groei vooruitzichten zoals die thans gepresenteerd worden door internationale organisaties zoals de Bretton Woods instituten, zijn vele onzekerheden onderworpen zoals de verdere ontwikkelingen met betrekking tot de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en de gevolgen daarvan op de hele wereld.

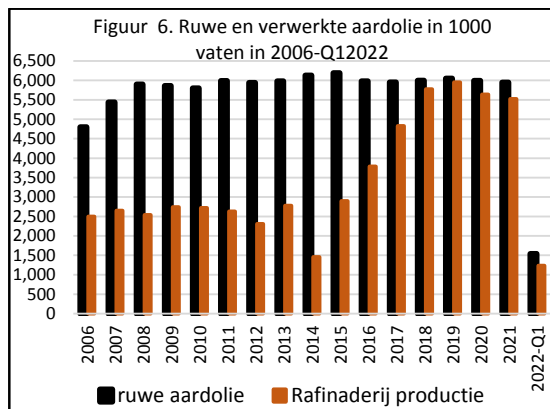
In Suriname lijkt de COVID-19 pandemie medio 2022 redelijk onder controle. De COVID statistieken worden niet meer gepubliceerd door het Bureau voor de Openbare Gezondheid (BOG) en de quarantaine regels en de avondklok zijn niet meer van toepassing. De autoriteiten adviseren de bevolking nog steeds om de MoHaNa regels in acht te blijven houden. De pandemie en financieel

¹ In juni 2022 steeg de CPI index in de VSA met 9,1 procent, terwijl de toename hierin in de Verenigd Koninkrijk in mei ook 9,1 procent bedroeg. Inflatie in de Europese zone bedroeg in juni 8,6 procent. (Bron: IMF, WEO, juli update).

economische crisis hebben in twee opeenvolgende jaren gezorgd voor een recessie. De inkrimping van de economie bedroeg 15,9 procent in 2020, terwijl de contractie voor 2021 door het IMF op 3,5 procent wordt geschat. De groei van 2022 is vooralsnog geschat op 1,8 procent.

Bron: CBvS

Bron: Staatsolie Maatschappij Suriname N.V.

De productiedaling is duidelijk merkbaar in de goudsector. Uit de goud statistieken van de CBvS, blijkt dat de totale goudproductie op twee opeenvolgende jaren een daling mee maakt van respectievelijk 10,9 procent in 2020 en 8,7 procent in 2021 (figuur 5).

In het eerste kwartaal van 2022 is de goudproductie van ca. 8.220 kg iets hoger dan de productie in dezelfde periode van 2021. Alhoewel de productie bij groot mijnbouw gedaald is met ca 7,9 procent is de productie van klein- en middenstand goud bedrijven juist toegenomen met ca. 17,1 procent.

De goudproductie van kleine en middenstand goudbedrijven viel in het eerste kwartaal van 2021 erg tegen vanwege de COVID-19 pandemie, stijgende kosten door de hoge (markt)wisselkoersen in deze periode en de inkomstenderving voor de goudinkoop bedrijven vanwege de 30 procent retentie regeling die in maart was ingevoerd². De retentie regelgeving is nog steeds geldig, maar door de vrije marktwerking van de wisselkoers, die het vorig jaar in juni is geïntroduceerd en een redelijk stabiele wisselkoers in het eerste kwartaal van 2022, vormt deze regeling geen probleem meer voor de bedrijven. Hierdoor is de productie gestegen. In het eerste halfjaar van 2022 hebben grote mijnbouwbedrijven te kampen gehad met een dalende productie, wat veelal het gevolg is van de zware regenval wat geleid heeft tot vertraging in de operaties van de bedrijven.

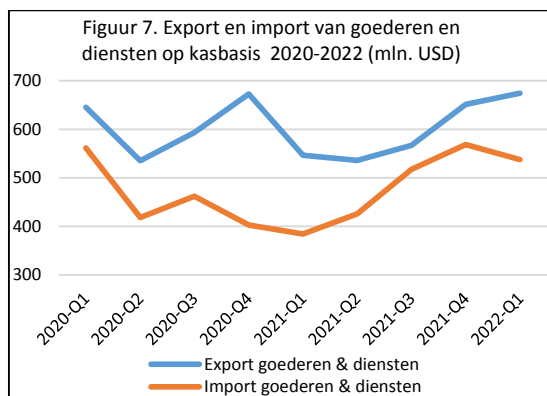
De productie van ruwe aardolie en verwerkte productie is in de afgelopen twee jaar redelijk stabiel te noemen (figuur 6). In het eerste kwartaal van 2022 nam de productie van ruwe aardolie met ca. 6,5 procent toe, terwijl de productie van de raffinaderij juist afnam met ca. 12 procent ten opzichte van dezelfde periode van 2021. De reden voor een afnemende productie van de raffinaderij kan worden toegeschreven aan onderhoudsactiviteiten aan de raffinaderij.

De exploratie activiteiten van offshore oliebronnen gaan door. In juni 2022 hebben exploratie activiteiten van Total en Apache in Blok 58 wederom goede oliebronnen ontdekt. Zulke positieve ontwikkelingen moeten ertoe leiden dat er sneller gekomen kan worden tot FID (Final Investment Decision) door de maatschappijen, waardoor het ook duidelijk wordt wanneer de eerste offshore productie zal plaatsvinden.

² Onder de 30 procent retentie regeling, waren exporteurs verplicht om 30 procent van hun exportopbrengsten in te wisselen tegen de officiële CBvS koers, die lager was dan de marktkoersen. De opgehaalde vreemde valuta gelden zouden gebruikt worden voor noodzakelijk basisbehoeften importen.

Internationale handel- en kapitaalstromen

In 2021 waren de totale exporten en importen van goederen en diensten respectievelijk USD 2,3 miljard om USD 1,9 miljard. Op kwartaalbasis vertoonden zowel exporten als importen in het afgelopen jaar een stijgende trend (figuur 7). Het stijgend verloop bij zowel exporten als importen heeft grotendeels betrekking op een verhoogde waarde van olie in het afgelopen jaar.

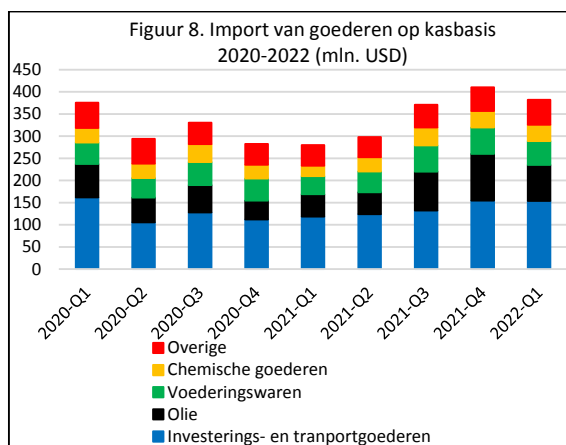

Bron: CBvS

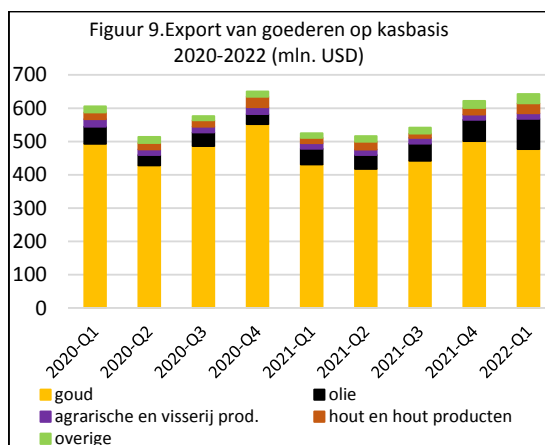
De gemiddelde wereldmarktprijs van aardolie steeg in 2021 met 67,3 procent t.o.v. 2020. De reden van deze prijsstijging is de opleving van de wereldeconomie met 6,1 procent, na een inkrimping van 3,1 procent in 2020 vanwege het begin van het COVID-19 pandemie in dat jaar. Ondanks het feit dat de wereld nog in de greep van de pandemie was, herstelde de mondiale economie in 2021.

In 2021 steeg de exportwaarde van olie met 32,1 procent tot USD 204 miljoen, terwijl de exportwaarde van de andere belangrijke exportproducten afnamen.

In het eerste kwartaal van 2022, stegen de exporten van goederen en diensten verder ten opzichte van het vierde kwartaal van 2021, terwijl de importen marginaal afname met 0,6 procent. De waarde van importen van goederen en diensten in het eerste kwartaal van 2022 zijn wel 30,2 procent hoger dan die van het eerste kwartaal van 2021.

Bron: CBvS

Bron: CBvS

In figuur 8 komt tot uiting dat de waarde van alle categorieën importgoederen in het eerste kwartaal van 2022 stegen ten opzichte van dezelfde periode in 2021. De grootste stijging van 60,8 procent, is nog steeds bij de import van olie. De hoge wereld inflatie die naar schatting in 2022 tussen de 6-7 procent ligt, heeft de waarde van de goederenimport over de gehele linie doen toenemen.

De exportwaarde van goederen in het eerste kwartaal van 2022 steeg met 22,3 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2021. De exportwaarde van olie in het eerste kwartaal van het jaar bedroeg USD 90,9 miljoen en steeg met liefst 93 procent ten opzichte van 2021, terwijl de exportwaarde van goud met ca. 10,6 procent toenam (figuur 9).

Ook de export van hout en houtproducten nam in 2022 significant toe met ca. 86 procent, terwijl de exportwaarde van agrarische (rijst en bananen) producten en vis en garnalen vrijwel op hetzelfde niveau bleef.

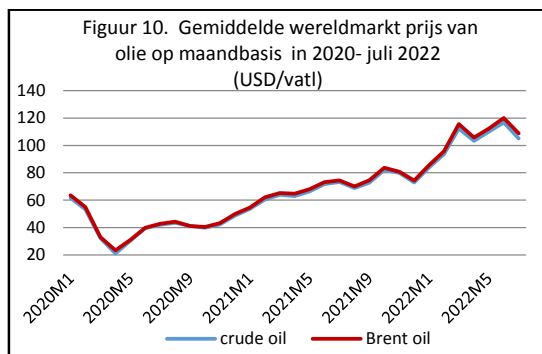
De reden voor toenemende waarde van houtexporten in 2022 moet naast stijgende internationale prijzen, vooral gezocht worden in een stijgende lokale exportprijs van hout en houtproducten. Dit jaar heeft de overheid de FOB waarde van rondhout verhoogd van USD 140 per m³ naar USD 180 per m³. Naar verwachting zal de FOB waarde in december van het jaar verder toenemen tot USD 200 per m³.

Kijken wij naar de ontwikkelingen van de gemiddelde internationale prijzen van onze voornaamste exportproducten goud en olie kunnen wij het volgende aangeven.

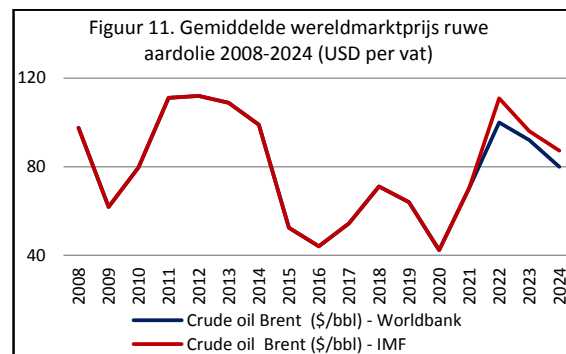
De gemiddelde prijs van ruwe aardolie is na de stijging van ca. 67,3 procent in 2021 ook in het eerste halfjaar van 2022 verder gestegen met ca. 47,7 procent. De gemiddelde prijs van ruwe aardolie bedroeg in 2021 ca. USD 70 per vat en in het eerste halfjaar van 2022 ca. USD 103 per vat.

In figuur 10 komt tot uiting dat de prijs in maart 2022 een piek bereikte van USD 115,6 per vat na de uitbraak van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne. In april daalde de prijs vanwege een afnemende vraag naar olie door China als gevolg van de verminderde economische bedrijvigheid door de lockdown periode in die maand. Vanaf mei is de prijs wederom aan het stijgen.

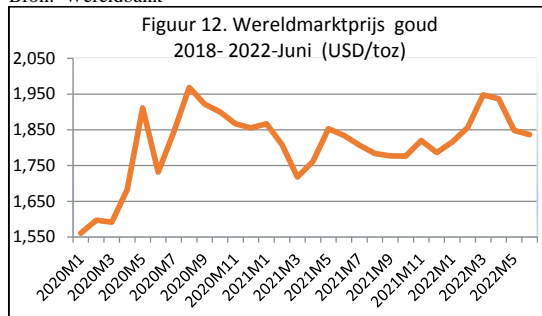
De leden van de Olie producerende land (OPEC) zijn voornemens om de verhoogde olieproductie dat gepland was in september, te vervroegen om zo te voorzien in de vraag, opdat de olieprijs naar omlaag beïnvloedt kan worden. Volgens de projecties van de Breton Woods instituten (IMF en de Wereldbank) ligt het in de lijn der verwachting dat de prijzen het volgend jaar zullen afnemen (figuur 11).

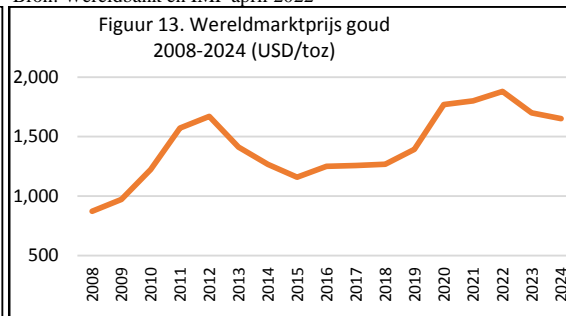
Bron: Wereldbank

Bron: Wereldbank en IMF april 2022

Bron: Wereldbank

Bron: Wereldbank, april 2022

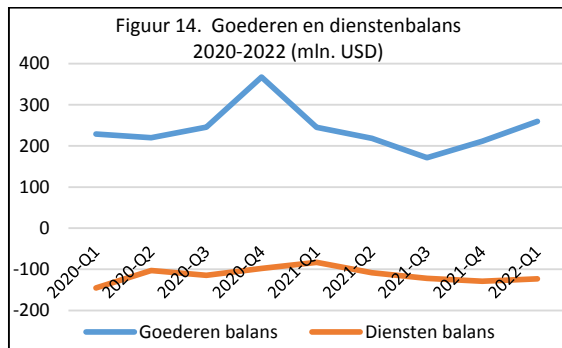
De gemiddelde goudprijs steeg in 2021 marginaal met 2 procent tot USD 1.800,- toz. Vanwege de oorlogssituatie en vele onzekerheden die daarmee gepaard gaat, steeg de gemiddelde goudprijs in het eerste halfjaar van 2022 met 4,1 procent tot USD 1.874 toz. De gemiddelde prijs bereikte een piek in maart 2022 en was USD 1.948,- toz (figuur 12). Na maart is de prijs aan het afnemen. Volgens de Wereldbank zal de gemiddelde prijs verder oplopen tot USD 1.880 toz. in 2022 en zal in daarop volgende jaren afnemen (figuur 13).

In de figuren 14 en 15 komen duidelijk tot uiting dat de goederen- en secundaire balans in 2020-2022 op kwartaalbasis positief zijn, terwijl de diensten- en primaire inkomstenbalans (structureel) negatief zijn. De per saldo inkomsten van de secundaire balans hebben veelal betrekking op persoonlijke transfers (remittances) ten behoeve van huishoudens. Vanwege COVID-19 zijn deze transfers in 2020 en 2021 enorm toegenomen en bedroegen respectievelijk USD 124 miljoen en USD 148 miljoen,

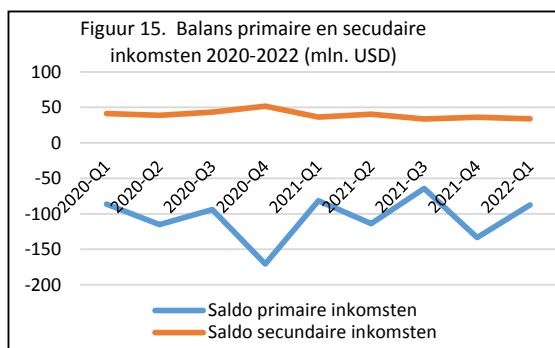
terwijl de transfers in 2017-2019 gemiddeld USD 98 miljoen waren. In het eerste kwartaal van 2022 bedroegen deze transfers ca. USD 35 miljoen.

Bij de dienstenbalans komt tot uiting dat er veel meer diensten worden aangetrokken uit het buitenland dan verleend, zoals dat veelal voorkomt bij ontwikkelingslanden. De meeste diensten zijn ten behoeve van de grote bedrijven in de mijnbouw sector. De exploratie activiteiten ten behoeve van offshore olie, zijn vooralsnog niet verwerkt in de betalingsbalans en maken thans geen deel uit van de dienstenbalans³.

Bij de primaire inkomsten balans zijn de uitstromen structureel hoger en hebben voornamelijk betrekking op de operationele bedrijfsresultaten (veelal operationele winsten, welke afhankelijk van de bestemming verder geclassificeerd worden in dividend overmakingen of herinvesteringen) van de dochterondernemingen van buitenlandse directe investeerders z.a. Rosebel Goldmines N.V., Newmont Goldcorp Suriname, SOL, Kaloti, Heiploeg, RUBIS etc. Ook de rentebetalingen op buitenlandse schulden van de overheid als de private sector (o.a. Staatsolie) dragen bij tot de uitstroom van primaire inkomsten.

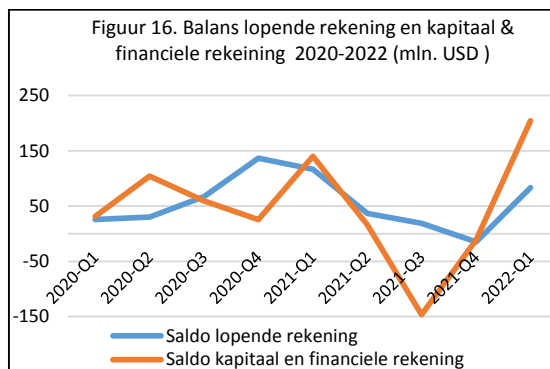
Bron: CBvS

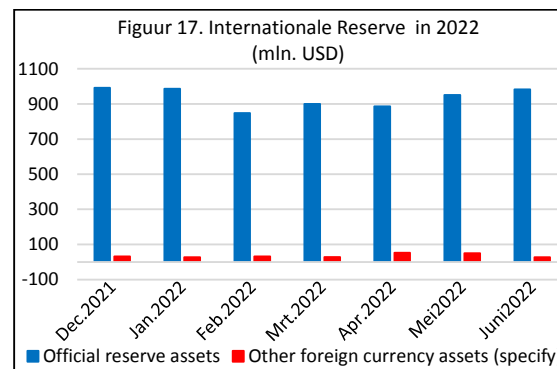
Bron: CBvS

Het saldo op de lopende rekening die sinds het afgelopen jaar positief is, bedroeg per ultimo 2021 USD 157,4 miljoen en over het eerste kwartaal van 2022 USD 83,4 miljoen (figuur 16).

Het saldo op kapitaal en financiële rekening bedroeg per ultimo 2021 samen – USD 1,8 miljoen en per ultimo maart 2022 USD 204,5 miljoen. In 2021 is op te merken dat in het derde kwartaal het saldo van de kapitaal en financiële rekening – USD 147 miljoen bedroeg. Dit negatief saldo is volgens de Betalingsbalans Manual 6 een weerspiegeling van de ingekomen kapitaalstromen uit het buitenland die het karakter hebben van een schuld (liability). In het derde kwartaal hebben de ingekomen SDR's ter waarde van USD 175 miljoen voornamelijk bijgedragen aan dit negatief saldo.

Bron: CBvS

Bron: CBvS

Het positief saldo over het eerste kwartaal van 2022 is het resultaat van een toename van vorderingen uit het buitenland en een afname van verplichtingen aan het buitenland. De toename van de vorderingen

³ De CBvS is thans bezig na te gaan hoe deze informatie en ontwikkeling het best verwerkt kan worden in de betalingsbalans.

hebben veelal betrekkingen op FDI, terwijl er in februari van het jaar, de verplichting van de CBvS ten opzichte van China significant zijn afgenomen, omdat een betaling van ca. USD 155 miljoen aan het China heeft plaatsgevonden uit hoofde van de valuta swap⁴.

De statistische verschillen bedroegen per ultimo 2021 en maart 2022 respectievelijk USD 184 miljoen en USD 30 miljoen. Deze post die ook het resultaat van de betalingsbalans beïnvloed, wordt gekenmerkt als een sluitpost⁵.

Per ultimo 2021 was er sprake van een positief resultaat op de betalingsbalans en dit heeft de internationale reserves doen stijgen met USD 407,2 miljoen tot USD 992,2 miljoen (figuur 17). De toename in 2021 is vooral het gevolg van ontvangen Special Drawing Rights (SDR) van het IMF in augustus, inkomstenbelasting en de solidariteitsheffing van de goud multinationals en Staatsolie en de ingekomen SDR's (39,4 miljoen) in december als eerste tranche van het IMF in het kader van het Extended Fund Facility (EFF) programma.

In februari 2022 nemen de officiële internationale reserve per saldo af met USD 138,3 miljoen vanwege de afwikkeling van de valutaswap met China. Daarna stijgen de reserves in de daarop volgende maanden tot USD 982,5 miljoen per ultimo juni. De stijging is veelal het gevolg van ingekomen kapitaalstromen uit hoofde van trekkingen in april op IMF middelen (SDR 39,4 miljoen) ten behoeve van de overheid en CBvS, trekkingen in mei op een IADB lening (USD 50 miljoen) en vreemde valuta inkomsten (dividend en royalties) uit de mijnbouwsector.

Monetaire ontwikkelingen en de financiële sector

In 2021 steeg de maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) met 43,9 procent ten opzichte van eind 2020. Deze toename is voornamelijk het gevolg van het positief resultaat van de betalingsbalans met als gevolg een stijgende internationale reserve. Geldschepping uit hoofde van vorderingen op overige ingezetenen en andere bronnen⁶ door significante prijsaanpassingen in juni hebben tevens bijgedragen aan deze toename.

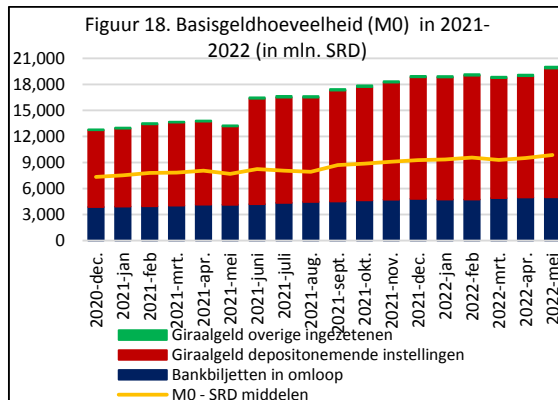
Tot en met mei 2022, stijgt de maatschappelijke geldhoeveelheid verder met 4,3 procent, waarbij de bronnen van geldcreatie dezelfde zijn als in 2021. In 2021 en 2022 is de geldcreatie uit hoofde van verstrekte kredieten aan de overheid negatief (figuur 19). Dit impliceert dat in deze periode vanuit het bankwezen (m.n. de algemene banken) geen nieuwe kredieten aan de overheid zijn verstrekt, integendeel nemen de vorderingen op de overheid af door gedane aflossingen. Zo zijn er 2021 en wel in september aflossingen gedaan aan diverse banken ter waarde van ca. SRD 400 miljoen op schulden,

⁴ De valuta swap met China werd op 18 maart 2015 getekend tussen de Centrale Bank van Suriname (CBvS) en People's Bank of China (PBS) voor de beschikbaarstelling van Surinaamse Dollars (SRD) aan PBS in ruil voor Chinese Yuan/Renminbi (CNY/RBM) aan de CBvS tot een totaal bedrag van 1 miljard CNY (USD 580 miljoen).

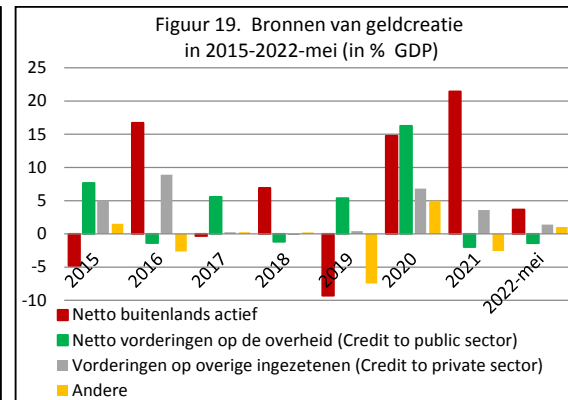
⁵ “De sluitpost ‘statistische verschillen’ is het resultaat van een aantal achterliggende transacties en kunnen zowel positief als negatief zijn. Van negatieve statistische verschillen is sprake als het overschot op de lopende rekening onvoldoende wordt weerspiegeld op de financiële rekening, bijvoorbeeld omdat de toename van de vorderingen of afname van de verplichtingen lager zijn dan het overschot op de lopende rekening. Van positieve verschillen is sprake wanneer een overschot op de lopende rekening wordt overtroffen door een hogere toename van de vorderingen of afname van de verplichtingen op de financiële rekening dan het overschot op de lopende rekening. Omvangrijke en herhaaldelijk terugkerende statistische verschillen kunnen indicatief zijn voor statistische problemen die de analyse en interpretatie van deelrekeningen van de betalingsbalans kunnen verstoren.” Bron: CBvS; <https://www.cbvs.sr/en/statistics/macroeconomic-statistics/macro-economic-tables/360-external-links/external-sectors-statistics-according-bpm6/1867-technical-note>.

⁶ De andere bronnen hebben betrekking op Eigen Vermogen (EV) en overige activa/passiva van geldscheppende instellingen. Het blijkt dat de post overige activa/passiva van geldscheppende instellingen vanaf december 2020 negatief is. De negatieve bedragen fluctueren op maandbasis en bedroegen per ultimo december 2021 – SRD 1,5 miljard. De geldcreatie hier heeft voor een groot deel betrekking op de stijgende “liabilities” van de CBvS aan het bankwezen en overheid in SRD waarde, veelal vanwege de koersaanpassing in deze periode. Het EV van de CBvS is hierdoor afgenomen, waardoor de maatschappelijke geldhoeveelheid (M2) is gestegen.

terwijl er in mei 2022 de syndicate lening aan diverse banken ter waarde van SRD 340 miljoen, volledig is afgewikkeld.

Bron: CBvS

Bron: CBvS met bewerking SDMO

Het monetaire beleid is, vanwege de instelling van het flexibel wisselkoerssysteem op 7 juni 2021, vooral gestoeld op het beheersen van de basisgeldhoeveelheid tot een bepaald niveau die in lijn is met andere economische grootheden. Om de binnenlandse inflatie te beheersen, wordt de basisgeldhoeveelheid (M0)⁷ in zowel ruimte als enge zin, vooral de SRD middelen in M0, nauw gemonitord door de CBvS. Dit beleid wordt genoemd “Reserve Money Targeting Regiem”.

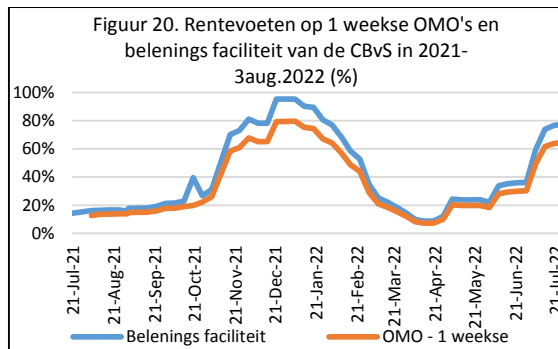
In juni 2021 nam de basisgeldhoeveelheid met 28,6 procent toe ten opzichte van eind 2020 vanwege de wisselkoers aanpassing (figuur 18). De basisgeldhoeveelheid wordt ook beïnvloed door grote uitgaven van de overheid die bij het bankwezen terecht komen. Zo steeg M0 in de maand september 2021 met 4,9 procent t.o.v. de maand daarvoor en in mei 2022 met 4,8 procent. De totale waarde van M0 bedroeg per ultimo mei 2022 SRD 20 miljard, waarvan het SRD-aandeel SRD 9,9 miljard was. De stijging in september 2021 en mei 2022 kan worden toegeschreven aan de grote schuldenlast betalingen aan het bankwezen.

De monetaire instrumenten van de CBvS die gebruik worden om de basisgeldhoeveelheid te beïnvloeden zijn:

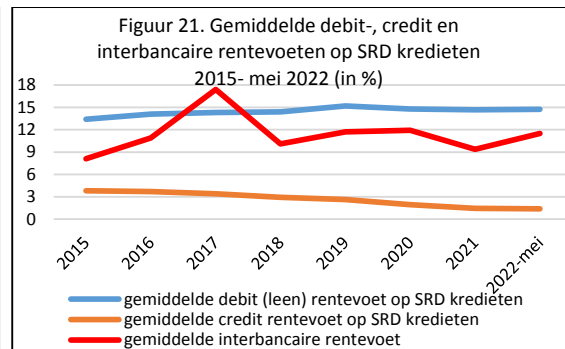
- Openmark Operaties (OMO): betreffen transacties van Termijn Deposito's (TD) via een veilingsysteem aan banken.
- Middelen voorziening SRD-kasreserves welke volgens de CBvS het volgende betreft: “ Door deze faciliteit zal de behoefte van de banken om extra liquiditeiten aan te houden op hun werkrekening bij de Bank, teneinde aan grote opvragingen te kunnen voldoen, verminderen omdat zij een tijdelijk verhoogde liquiditeitsbehoefte kunnen opvangen door beroep te doen op een deel van hun kasreserves. Hierdoor kan de Bank een effectiever liquiditeitsbeheersingsbeleid voeren. Tevens beoogt de faciliteit een incentive te geven aan het helpen ontwikkelen van het rente-instrument in Suriname”.
- Permanente faciliteiten: een één-daagse rentevrije kredietfaciliteit en de beleningsfaciliteit voor algemene banken om incidenteel kort krediet tot maximaal vijf werkdagen tegen onderpand bij de moederbank op te nemen. De rentevoet voor deze faciliteit is afgeleid van de toegewezen OMO rentevoet.
- Emergency liquidity assistance t.b.v. algemene banken als “lender of the last resource” bij gebrek aan liquide middelen.

⁷ Er is een verschil tussen M2 en M0. M0 de basisgeldhoeveelheid is het totaal aan bankbiljetten in omloop en reserves die banken M0 vormt de basis voor geldcreatie door het bankwezen middels kredietverstrekking. M2 de maatschappelijke geldhoeveelheid is veel ruimer en heeft betrekking op chartaal en giraal geld van het totaal publiek inclusief aanhouden bij de CBvS. het bankwezen.

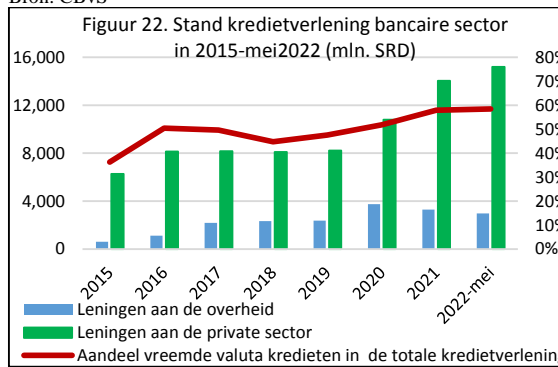
De open markt (OMO) operaties van de CBvS zijn reeds een jaar gaande. Aan het eind van 2021 waren de rentevoeten op TD's erg hoog (ca. 80 procent) en medio juli- begin augustus 2022 (ca. 65 procent). De hoge rentevoeten bij dit monetair instrument kunnen in deze periodes worden toegeschreven aan de hoeveelheid SRD's in omloop die door de CBvS moesten worden afgeroomd om de gezette target M0 te halen zodat inflatie beheersbaar is. Wanneer er grotere hoeveelheden SRD's afgeroomd moeten worden en aangeboden worden op de veiling, schrijven de banken tegen een hoge rentevoeten in. De OMO's hebben vooralsnog geen invloed op de credit en debet rentevoeten van het bankwezen (figuur 20). De gemiddelde debet (leen) rentevoet op SRD kredieten is in de periode 2021 tot en met mei 2022 14,5 procent, terwijl de credit rentevoeten gemiddeld 1,4 procent bedragen.

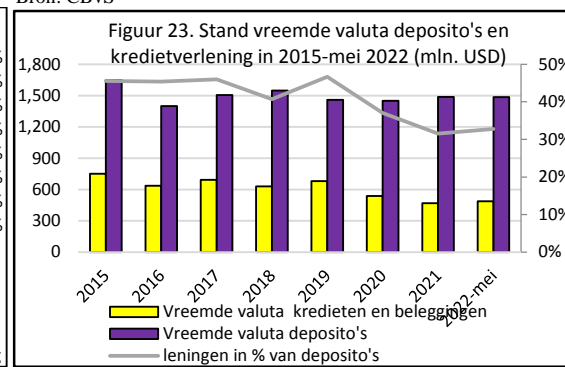
Bron: CBvS

Bron: CBvS

Bron: CBvS met bewerking SDMO

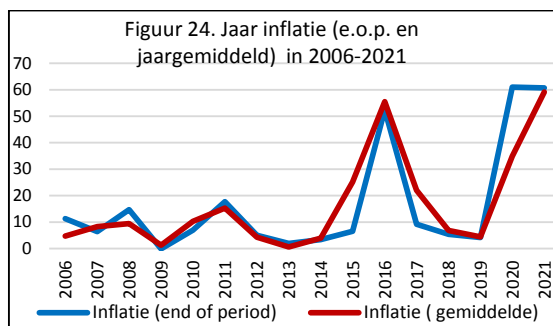
Bron: CBvS met bewerking SDMO

De stand van de totale nominale kredietverlening bedroeg per ultimo 2021 en mei 2022 respectievelijk SRD 17,3 miljard en SRD 18,2 miljard. De nominale groei in 2021 bedroeg 19,2 procent en per mei 2022 ten opzichte van 2021 4,8 procent. De groei heeft betrekking op kredietverlening aan de private sector (figuur 22). De reële groei van de stand van kredietverlening in dezelfde periode bedroeg respectievelijk -25,8 procent en -6,5 procent. Vanwege de hoge inflatie, steeds afnemende vertrouwen in good governance en transparant beleid vanuit de overheid en gebrek aan vertrouwen in economie in zijn algemeenheid worden investeringen uit hoofde van kredietverlening door het lokaal bankwezen, ontmoedigd.

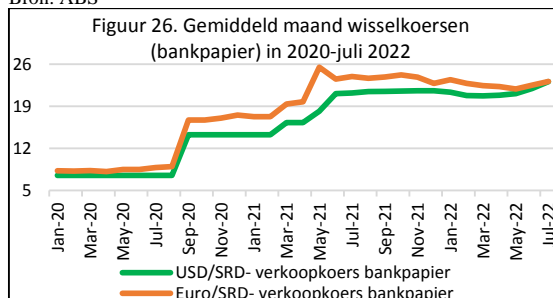
Zowel vreemde valuta deposito's als kredietverleningen uitgedrukt in USD namen in 2019-2020 af en in de daaropvolgende jaren namen de deposito's enigszins toe (figuur 23).

De jaareinde inflatie was op twee opeenvolgende jaren in 2020-2021 61 procent (figuur 24). Inflatie in 2021 was het gevolg van de significante wisselkoers aanpassing in mei-juni, importinflatie, wateroverlast in juni-juli met als gevolg significant prijsstijging voor lokale groente en fruit en aanpassing van de tarieven van nutsvoorziening in augustus. Dit komt ook tot uiting in figuur 25.

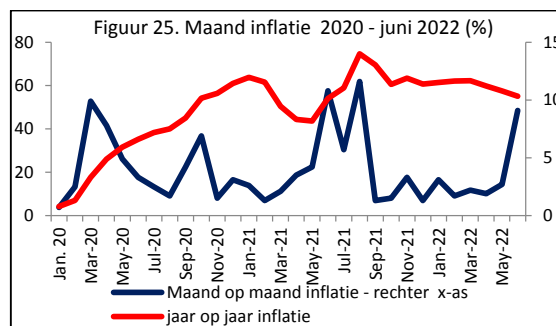
In het eerste halfjaar van 2022 is er sprake van een significant maand inflatie in juni van 9,1 procent (figuur 25). Uit de informatie van het ABS wordt de inflatie in de maand juni voornamelijk toegeschreven aan de aanpassing van de elektratarieven in die maand. Daarnaast hebben ook de stijgende brandstofprijzen en wisselkoersen bijgedragen aan inflatie.

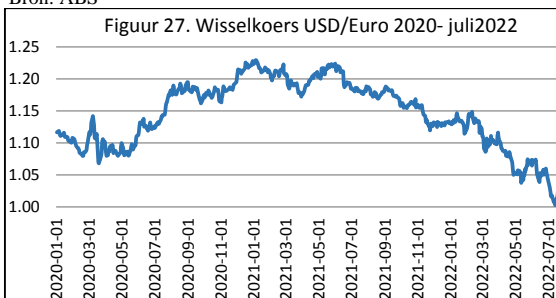
Bron: ABS

Bron: CBvS, ABS, de gemiddelde wisselkoersen in maart-mei 2021 zijn gebaseerd op de maximumkoersen

Bron: ABS

Bron: Federal Reserve of St. Louisiana

De wisselkoersen die sinds de instelling van de flexibele wisselkoerssysteem in juni 2021, redelijk stabiel waren, vertonen een sterk stijgende verloop vanaf juni 2022. Tevens zijn de girale wisselkoersen voor de USD en Euro, een stuk hoger dan die van bankpapier. Girale valutatransacties met strakke compliance regelgeving hebben de voorkeur boven cash transacties. Tevens kunnen banken hun cash deviezen, sedert de stopzetting van geldtransporten in 2017 moeilijk omzetten in girale tegoeden en moeten deze bewaard worden in kluisen.

Alhoewel er in het eerste kwartaal van 2022 sprake was van een positief resultaat op de betalingsbalans, is de beschikbaarheid van girale vreemde valuta op de valutamarkt onvoldoende om aan de grote vraag naar girale vreemde valuta te voldoen. Het bankwezen is niet voldoende in staat om aan de vraag naar vreemde valuta door importeurs (m.n. brandstof importeurs) te voldoen, waardoor er sprake is van een opwaartse druk is op de wisselkoers.

Tabel 1. Gemiddelde nominale wisselkoersen van de USD t.o.v. geselecteerde valutasoorten in 2017- 2022-juli

	2017	2018	2019	2020	2021	2022-juli
CNY	6,61	6,92	7,04	6,61	6,39	6,72
EUR	0,85	0,88	0,90	0,84	0,87	0,96
JPY	112,98	112,84	108,76	104,55	113,61	133,38
GBP	0,75	0,78	0,77	0,76	0,74	0,82

Bron: IMF

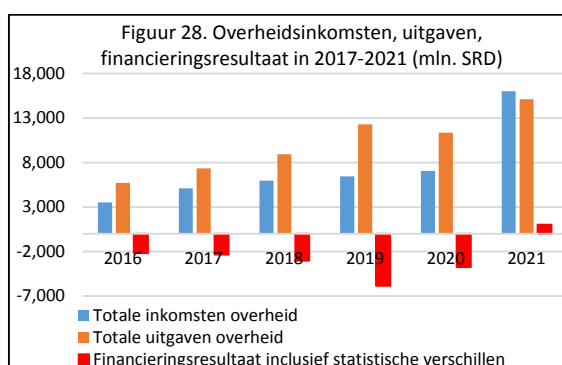
Voorts moet ook geconstateerd worden dat de USD internationaal aan het aansterken is. In juli 2022 was de wisselkoers van de USD t.o.v. de Euro 1 op 1 (figuur 27). De reden hiervoor moet gezocht in het feit dat dollar als een van de belangrijkste valuta wereldwijd wordt aangemerkt, vaak stijgt in onrustige tijden omdat beleggers het relatief veilig en stabiel beschouwen. De dollar is de afgelopen maanden gestegen doordat de inflatie in de wereld is gestegen, de rente ook is gestegen en de zorgen over de mondiale groei zijn toegenomen.

Overheidsfinanciën en Staatschuld

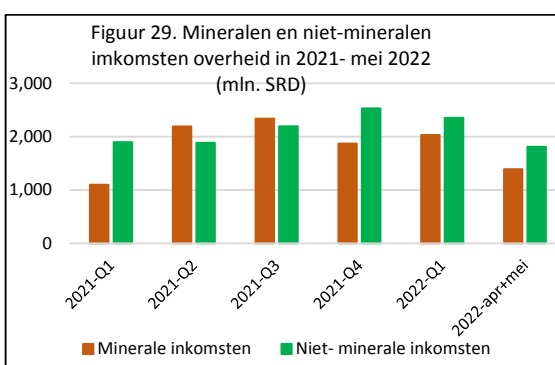
In 2021 heeft de overheid het jaar afgesloten met een financieringsoverschot (inclusief statistische verschillen) van SRD 1 miljard, wat ca. 1,8 procent van het geschatte BBP van 2021 uitmaakt (figuur 28). Het overschot op de primaire rekening⁸ van de overheid bedroeg SRD 2 miljard. Dit overschot komt na jaren van significante tekorten.

Overheidsinkomsten in nominale termen meer dan verdubbelde (126 procent) in 2021, terwijl de groei in reële termen ca. 41 procent bedroeg ten opzichte van 2020. De inkomsten bedroegen SRD 16 miljard (ca. USD 865 miljoen). Er was sprake van verhoogde inkomsten uit de mineralen sector (figuur 29). Deze bedroegen ca. 47 procent van totale overheidsinkomsten en was het gevolg van de inning van de solidariteitsheffing (USD 10 miljoen) en vooruitbetaalde inkomstenbelasting door de goud multinationals en Staatsolie.

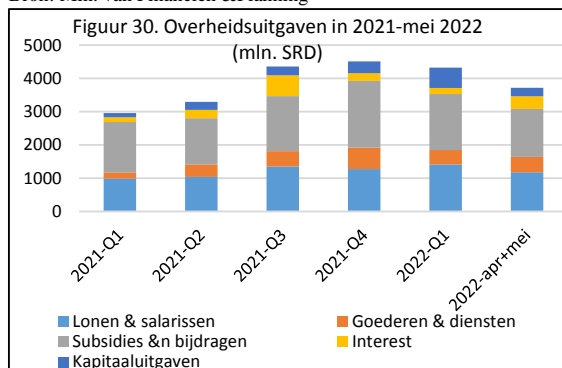
Ook de inkomsten uit de solidariteitsheffing, verhoogde omzetbelasting, het positief koersverschil op geïnde invoerrechten en de eerste tranche van het IMF ter waarde van USD 55 miljoen in december hebben bijgedragen aan stijgende inkomsten van de overheid voorwat betreft niet-mineralen inkomsten.

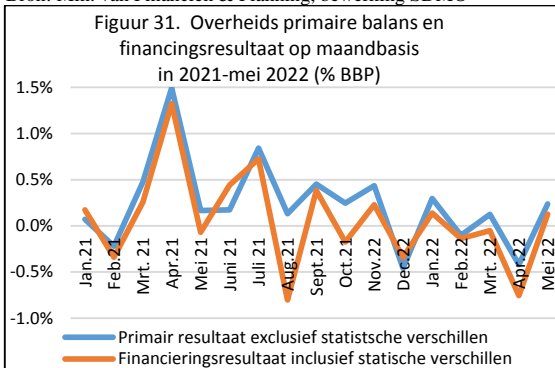
Bron: Min. van Financiën & Planning

Bron: Min. van Financiën & Planning, bewerking SDMO

Bron: Min. van Financiën & Planning

Bron: Min. van Financiën & Planning

De uitgaven namen in 2021 in nominale termen met 33 procent toe, terwijl de uitgaven in reële termen met 17,2 procent afnamen. Deze bedroegen in 2021 SRD 15,1 miljard (ca. USD 817 miljoen).

De kapitaaluitgaven bedroegen ca. USD 52 miljoen, terwijl de grootste uitgavenpost in 2021 subsidies & bijdragen en de personele uitgaven respectievelijk ca. USD 355 miljoen en USD 252 miljoen bedroegen. In het afgelopen jaar hadden ambtenaren met een maximale loon van SRD 12.602,- per maand vanaf juni een ondersteuningstoelage van SRD 1000 gehad, terwijl de ondersteuningstoelage van SRD 100,- verhoogd werd tot SRD 800,-. De grootste deel van de subsidies in 2021 gingen naar EBS, de gezondheidszorg, verhoogde sociale uitkeringen, brandstof subsidie etc.

⁸ Bij de primaire rekening van de overheid worden de van de totale inkomsten van de overheid de uitgaven afgetrokken exclusief rentbetalingen op leningen. Trekkingen minus aflossingen op leningen worden niet gezien als inkomsten/uitgaven, maar (per saldo) als financieringsitems van de overheid.

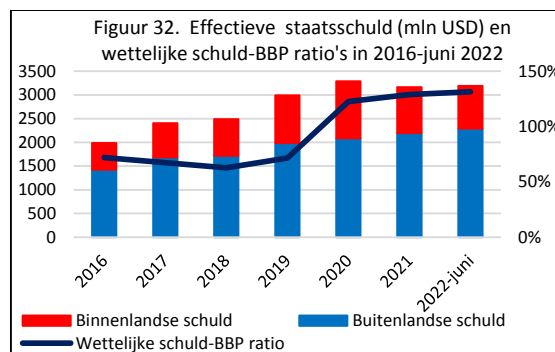
Door een “standstill tot en met juli 2021” op bilaterale en commerciële buitenlandse schulden vanwege het herstructureringstraject van de overheid, werden deze schulden en bepaalde binnenlandse schulden niet afgelost. Dit is ook een belangrijke reden dat de uitgaven niet veel hoger waren in 2021, waardoor er een positief resultaat overheidsfinanciën gerealiseerd was.

In figuur 31 wordt aangegeven in welke maanden van 2021 en 2022 er sprake was van een positief resultaat op de primaire rekening van de overheid en het financieringsresultaat.

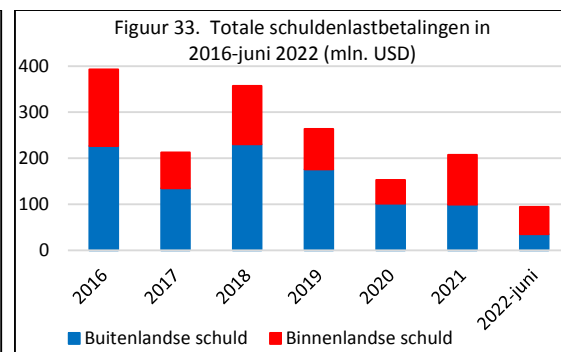
In het kader van het IMF Extended Fund Facility (EFF) moet de overheid voor 2022 een overschot op haar primaire rekening van 1,7 procent van het BBP realiseren, wat neerkomt op ca. SRD 1,3 miljard. Dit overschot moet ertoe leiden dat overheidsschulden, vooral na herstructurering, afgelost kunnen worden. Dit wil zeggen dat overheidsinkomsten goed afgestemd dienen te worden op uitgaven.

Tot en met mei 2022 bedroegen overheidsinkomsten en uitgaven respectievelijk SRD 7,6 miljard (ca. USD 350 miljoen) en SRD 8 miljard (ca. USD 370 miljoen). Er is in de eerste 5 maanden van 2022 sprake van een primair overschot van SRD 107 miljoen en een financieringstekort inclusief statistische verschillen van SRD 525 miljoen.

Alhoewel inkomsten in deze periode met 30 procent zijn gestegen zijn ten opzichte van mei 2021, stegen de uitgaven harder met 64 procent. Loonaanpassingen bij de overheid met 17 procent in maart, subsidie op de brandstofprijs en het inlopen van achterstanden aan sociale uitkeringen in het eerste halfjaar waren de oorzaken van de verhoogde uitgaven.

Bron: SDMO

Bron: SDMO

De totale effectieve staatsschuld in USD bedroeg per ultimo 2021 USD 3,2 miljard en nam marginaal af vanwege de stijgende wisselkoersen ten opzichte van 2020. Per ultimo juni 2022 was de totale schuld niet gestegen. De wettelijke schuld-BBP ratio bedroeg per juni 2022 132 procent (figuur 32).

Vanwege het herstructureringstraject van de overheid zijn vele buitenlandse bilaterale en commerciële schulden in 2021 en 2022 niet betaald. Vele binnenlandse schulden aan contractors van infrastructurele projecten waren in 2021 geherstructureerd, terwijl achterstallige schulden aan het bankwezen waren ingelopen. Dit komt tot uiting in figuur 33.

Per ultimo juni 2022 moeten nog achterstanden op binnenlandse crediteuren vooral op schatkistpapier en op schulden aan de CBvS worden ingelopen.

De totale schuldenlast betalingen in 2021 en het eerste halfjaar 2022 bedroeg respectievelijk ca. USD 207 miljoen en USD 94 miljoen.

De overheid is samen met haar adviseurs van het internationaal Financieel adviesbureau Lazard Frères en het advocatenbureau White & Case LLP al enige tijd bezig om de bilaterale- en commerciële buitenlandse schulden te herschikken. In juni 2022 is er een overeenkomst bereikt met de crediteuren binnen de Club van Parijs. Het gaat hierbij om een totale schuld van ca. USD 100 miljoen en wel van officiële schulden aan Frankrijk, Italië, Israël, Nederland en Zweden. De herschikking heeft gezorgd voor een ruimere aflossingsperiode van 18-20 jaar met een grace periode van ca. 8 jaar.

Herstructureringsgesprekken met de internationale obligatiehouders en de bilaterale crediteuren China en India worden voortgezet. Het herstructureringstraject van de overheid wordt nauw gemonitord door het IMF en is een belangrijk onderdeel van het EFF programma.

Geselecteerde macro-economische indicatoren

Jaarstatistieken 2016-2023									
Reële economie	2016	2017	2018	2019	2020	2021 schat.	2022 proj.	2023 proj.	Bron
Economisch groei (%)*	-4,9	1,6	4,9	1,1	-15,9	-3,5	1,8	2,1	ABS/IMF schat+proj.
BBP nominaal marktpr. (mln. SRD)*	20.663	26.893	29.822	31.483	38.353	56.240	77.811	96.618	ABS/IMF schat+proj.
BBP per capita in USD	5,7612	6,157	6,772	6,663	4,787	4,681	4,842.7	4,993.8	IMF
Nationaal Inkomen per capita in USD	5.432	5.430	6.059	6.312	6.000				ABS/bewer. SDMO
Inflatie – gemiddelde (%)	55,5	22,0	6,9	4,4	34,9	59,1	38,9	22,6	ABS/IMF
Inflatie – e.o.p. (%)	52,4	9,3	5,4	4,2	60,7	60,6	25,8	17,6	ABS/IMF
Werkloosheidspercentage (%)	10,0	7,0	9,0	8,8	11,1	11,2	10,9	10,6	IMF
Betalingsbalans (combinatie kas- en transactiebasis)- vanaf 2017 is de data gepresenteerd o.b.v. Balance of Payment Manual 6									
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>1.625,1</u>	<u>2.143,4</u>	<u>2.235,8</u>	<u>2.286,8</u>	<u>2.446,4</u>	<u>2.300,2</u>			CBvS
• Goud	1.036,7	1.608,4	1.631,6	1.732,2	1.959,5	1.792,0			CBvS
• Aluinaarde	7,1	0	0	0	0	0			CBvS
• Olie	150,3	178,1	206,6	171,0	154,4	204,0			CBvS
• Rijst en bananen	61,1	50,9	52,6	45,6	43,5	34,5			CBvS
• Hout en houtproducten	40	59,5	69,1	71,4	89,1	72,3			CBvS
• Vis en garnalen	33,0	38,8	41,6	37,5	33,5	31,9			CBvS
• Overige goederen	110,4	56,1	68,6	68,7	65,1	69,7			CBvS
• Net exports goods under merchandising		-6,9	-5,0	2,8	-1,3	-0,2			CBvS
• Diensten	186,5	158,3	170,7	157,4	102,6	96,0			CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>1.721,1</u>	<u>1.779,9</u>	<u>2.069,8</u>	<u>2.412,7</u>	<u>1.845,1</u>	<u>1.896,1</u>			CBvS
• Diensten	469,1	569,3	666,9	815,1	562,6	538,0			CBvS
Saldo Lopende rek. (mln. USD)	-160,5	69,2	-118,7	-448,3	259,8	157,4			CBvS
Saldo Kap. + Fin. rek. (mln. USD)***	501,9	-112,6	-299,2	-535,2	220,1	-1,8			CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	-4,9	2,0	-3,0	-10,7	9,7	5,2			CBvS/bewer. SDMO
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)***	14,7	-3,2	-7,5	-12,7	8,2	-0,1			CBvS/bewer. SDMO
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	-8,4	-4,5	-0,8	-6,9	-4,6	6,0			CBvS/bewer. SDMO
Totale goederen import (F.O.B. mln. USD)	<u>1.202,4</u>	<u>1.210,5</u>	<u>1.402,9</u>	<u>1.597,6</u>	<u>1.282,5</u>	<u>1.358,1</u>			CBvS
• Investering & transport	446,7	485,7	570,6	698,4	507,8	529,2			CBvS
• Olie	232,6	264,6	286,3	235,3	293,3	217,0			CBvS
• Voedingswaren	199,7	202,1	219,5	194,0	206,2	190,7			CBvS
• Chemische goederen	83,9	129,4	131,5	137,3	132,8	120,2			CBvS
• Overige goederen	203,5	236,2	262,0	208,1	196,5	196,8			CBvS
Internationally Reserve (mln. USD)	381,1	424,4	580,7	647,5	585,0	992,2			CBvS
Wereldmarktprijzen in USD									
Goud USD/troz	1.250,7	1.257,5	1.268,8	1.392,6	1.769,6	1.800,0	1.880,0	1.700,0	Wereldbank proj. Apr.22
Ruwe aardolie Brent USD/vat	44,1	54,4	71,1	64,0	42,3	70,4	100,0	92,0	Wereldbank proj. Apr.22
Ruwe aardolie USD/vat	42,8	52,8	68,3	61,4	41,3	69,1	106,8	92,6	IMF proj. Apr.22
Monetair en Financiële sector									
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP)	78,4	65,4	64,4	73,6	85,7	84,1			CBvS/bewer. SDMO
Stand tot. kredietverlen.(mln. SRD)	9.261,9	10.355,7	10.420,0	10.588,3	14.534,9	17.329,6			CBvS/bewer. SDMO
Stand kredietverlen. a/d Private sector (mln. SRD)	8,137.6	8,164.1	8,094.6	8,218.8	10,787	14,037			CBvS/bewer. SDMO

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
							Schat.	proj.	
Verkoopkoers SRD/USD (e.o.p.)	7,5	7,5	7,5	7,5	14,3	21,1			CBvS
Verkoopkoers SRD/USD gemiddeld	6,3	7,6	7,5	7,5	14,3	18,5			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro (e.o.p.)	7,8	8,9	8,6	8,4	17,6	23,0			CBvS
Verkoopkoers SRD/Euro gemiddeld	7,0	8,5	8,9	8,4	17,4	21,1			CBvS
Gemid. SRD debet (leen) rentevoet	14,1	14,3	14,4	15,2	14,8	14,7			CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	10,9	17,4	10,1	11,7	11,9	9,4			CBvS
Gemid. USD debet (leen) rentevoet	9,5	9,1	8,3	8,6	7,9	7,8			CBvS
Gemid. Euro debet(leen) rentevoet	9,0	8,8	8,5	8,3	8,3	8,2			CBvS

Overheidsfinanciën en Staatsschuld (kasbasis)

Financieringstekort incl. statistische verschillen (% BBP)	-10,6	-8,7	-10,1	-18,6	-9,7	1,8			MvF/bewer. SDMO
Committeringstekort incl. statistische verschillen (%BBP)	-10,1	-7,8	-6,8	-16,0	-11,1	2,5			MvF/bewer. SDMO
Primaire niet minerale balans in % niet-minerale BBP	-14,8	-18,3	-20,6	-31,0	-19,6	-13,2			MvF/bewer. SDMO
Fiscal impulse (%)	1,5	3,5	2,3	10,4	-11,4	-6,3			MvF/bewer. SDMO
Wettelijke staatsschuld (mln. SRD)	14.876,9	18.093,6	18.703,8	22.513,4	46.982,1	49.449,5			SDMO
Effectieve Staatsschuld (mln. USD)	1.987,6	2.406,1	2.487,2	2.993,8	3.287,8	3.164,1			SDMO
Buitenlandse Schuld (mln. USD)	1.425,4	1.682,7	1.715,9	1.987,1	2.084,1	2.196,8			SDMO
Binnenlandse Schuld (mln. USD)	562,1	723,4	771,3	1006,7	1203,7	967,3			SDMO
Binnenland schuld aan Algemene banken (mln. USD)**	145,3	121,4	286,3	348,5	392,6	423,0			SDMO
Wettelijke staatsschuld-BBP ratio (%)	72,0	67,3	62,7	71,5	122,5	128,9			SDMO
Trekking op buitenlandse Leningen (mln. USD)	758,8	291,8	186,3	357,7	87,6	102,6			SDMO
Tot. schuldenlast betal. (mln. USD)	393,0	212,4	357,4	263,7	152,7	207,1			SDMO

Kwartaalstatistieken 2020-2021

Betalingsbalans (kasbasis)	2020	2020	2020	2021	2021	2021	2021	2022	Bron
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	
Totale export- G+D (mln. USD)	<u>535,4</u>	<u>593,2</u>	<u>674,4</u>	<u>546,4</u>	<u>535,9</u>	<u>566,8</u>	<u>651,1</u>	<u>674,3</u>	CBvS
• Goud	427,9	486,3	552,5	431,3	417,6	442,1	501,1	477,2	CBvS
• Olie	31,6	40,8	30,0	47,1	41,5	51,4	64,1	90,9	CBvS
• Rijst en bananen	9,8	8,1	13,9	8,8	9,4	8,9	7,4	5,9	CBvS
• Hout en houtproducten	18,9	19	31	16,1	23,5	13,2	19,6	29,9	CBvS
• Vis en garnalen	7,3	9,2	8,6	7,6	7,7	8,2	8,4	10,8	CBvS
• Overige goederen	18,3	12,7	16,0	14,0	16,7	17,8	21,3	27,4	CBvS
• Net exports goods under merchanting	-0,1	-0,3	-0,2	0,0	-0,2	0,3	-0,4	-0,3	
• Diensten	21,7	17,4	22,6	21,6	19,8	24,9	29,7	32,5	CBvS
Totale import- G+D (mln. USD)	<u>418,5</u>	<u>462,2</u>	<u>402,9</u>	<u>384,3</u>	<u>425,7</u>	<u>517,5</u>	<u>568,5</u>	<u>537,6</u>	CBvS
• Diensten	124,6	131,7	120,3	104,6	128,1	146,8	158,5	155,6	CBvS
Saldo lopende rek. (mln. USD)	30,1	67,2	138,2	116,7	36,7	18,6	-14,7	83,4	CBvS
Saldo Kap. Fin. rek. (mln. USD)***	104,1	59,4	37,1	140,1	16,1	-146,7	-11,4	204,5	CBvS
Saldo lopende rek. (% BBP)	0,6	1,8	5,5	3,1	1,2	0,7	-0,6	2,3	CBvS/bewer. VSB
Saldo Kap. + Fin. rek. (% BBP)	2,2	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2	2,0	1,1	CBvS/bewer. VSB
Saldo Statistische verschil. (% BBP)	0,9	0,1	-3,0	-0,3	0,3	2,9	4,2	0,8	CBvS/bew.VSB

	2020	2020	2020	2021	2021	2021	2021	2022	Bron				
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1					
Totale goederen import (F.O.B. mln. USD)	293,9	330,5	282,6	279,7	297,6	370,7	410,0	382,0	CBvS				
• Investering & transport	105,7	128,1	112,2	117,3	132,6	142,5	163,1	158,2	CBvS				
• Olie	55,8	61,7	42,2	50,5	49,8	87,7	105,4	81,1	CBvS				
• Voedingswaren	43,8	52,1	50,1	40,7	46,6	59,2	59,7	54,1	CBvS				
• Chemische goederen	32,6	40,4	31,3	23,4	31,9	40,5	37,0	36,6	CBvS				
• Overige goederen	56,0	48,2	46,8	46,6	45,5	51,1	53,3	56,3	CBvS				
Overheidsfinanciën (kasbasis)													
Primaire balans (% BBP)	-3,8	-1,3	1,4	0,3	2,1	1,4	0,1	0,2	MvF/bewer. SDMO				
Financieringstekort inclusief statistische verschillen (% BBP)	-6,8	-1,6	1,1	0,1	1,7	0,3	-0,3	-0,046	MvF/bewer. SDMO				
Committeringstekort inclusief statistische verschillen (%BBP)	-7,0	-1,8	0,3	0,2	1,8	0,6	-0,1	-0,028	MvF/bewer. SDMO				
Maandstatistieken sept. 2021 – juli 2022													
	sept.	okt.	nov.	dec.	Jan.	Feb.	mrt.	apr.	mei	juni	Juli	aug.	Bron
	2021	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	2022	
Inflatie (%)													
Inflatie – maand tov. maand daarvoor (%)	1,3	1,5	3,3	1,3	3,1	1,7	2,2	1,9	2,7	9,1			ABS
Inflatie – maand tov. maand vorige jaar (%)	69,5	60,6	63,4	60,7	61,5	62,1	62,2	59,8	57,5	55,1			ABS
Internationale Reserve (mln. USD)													
Internationale Reserve	885,0	901,0	920,4	992,2	986,1	847,9	899,2	886,3	950,8	982,5			CBvS
Wereldmarktprijzen in USD													
Goud USD/troz	1.777	1.777	1.820	1.787	1.816	1.856	1.948	1.937	1.849	1.837	1.733		www.kitco.com
Ruwe aardolie USD/vat	72,8	82,1	79,9	72,9	83,9	93,5	112,4	103,4	110,1	116,8	105,1		Wereldbank
Liquiditeitsquote (M2 in % BBP), M0 en de stand v/d totale kredietverlening (mln. SRD)													
Liquiditeitsquote	82,3	83,4	84,5	84,1	60,9	60,8	61,2	62,1	63,4				CBvS/bewer. SDMO
M0 (ruime def.)	17.468	17.876	18.369	18.967	18.950	19.180	18.881	19.110	20.025				
M2	46.303	46.925	47.541	47.316	47.395	47.272	47.622	48.346	49.354				
Stand tot. kredietverlen.	17.278	17.523	17.476	17.330	17.280	17.234	17.575	17.633	18.164				
Stand kredietverlening a/d overheid	3.336	3.344	3.351	3.293	3.293	3.287	3.277	3.076	2.968				CBvS/bewer. SDMO
Stand kredietverlening a/d private sector	13.943	14.179	14.125	14.037	13.987	13.947	14.298	14.556	15.197				CBvS/bewer. SDMO
CBvS Wisselkoersen (verkoopkoersen bankpapier) ****													
SRD/USD (e.o.p.)	21,5	21,6	21,6	21,1	21,2	20,8	20,8	20,9	21,3	22,5	24,4		CBvS
SRD/USD gemiddeld	21,5	21,5	21,6	21,6	21,3	20,8	20,7	20,8	21,1	22,0	23,1		CBvS
SRD/Euro (e.o.p.)	23,9	24,4	23,9	23,0	23,0	22,7	22,4	21,9	22,1	23,0	24,6		19,8
SRD/Euro gemiddeld	23,8	23,9	24,0	22,8	23,4	22,8	22,4	22,3	21,9	22,5	23,1		19,5
Gemiddelde debet (leen) rentevoeten (%)													
SRD kredieten	15,1	14,8	14,7	14,7	14,7	14,7	14,6	14,7	14,7				CBvS
Interbancaire SRD rentevoet	19,0	19,0	9,1	9,4	9,4	9,3	9,3	11,5	11,5				CBvS
USD kredieten	7,7	7,7	7,6	7,8	7,7	7,6	7,6	7,5	7,5				CBvS
Euro kredieten	8,2	8,2	8,1	8,2	8,1	8,0	7,8	7,7	7,6				CBvS
Overheidsfinanciën (mln. SRD) en Staatsschuld (mln. USD)													
Tot. inkomsten kasbasis	1,490	1,444	1,489	1,467	1,355	1,155	1,877	1,423	1,778				MvF
Tot. uitgaven kasbasis	1,379	1,352	1,308	1,851	1,173	1,315	1,836	2,024	1,694				MvF

	sept. 2021	okt. 2021	nov. 2021	dec. 2021	Jan. 2022	Feb. 2022	mrt. 2022	apr. 2022	mei 2022	juni 2022	Juli 2022	aug. 2022	Bron
Wet.staatsschuld (mln SRD)	49,509	49,590	49,675	49,450	49,773	49,914	50,280	49,873	50,407	50,398			SDMO
Schuld a/d CBvS (mln SRD)****	9.823	9.823	9.823	11,053	11,140	11,177	11,239	11,093	11,177	11,140			SDMO
Schuld a/d Alg. Banken (mln SRD)**	3.185	3.186	3.186	3.546	3,598	3,527	3,506	3,267	3,127	3,125			SDMO
Effectieve Staatsschuld In mln. USD	3.271	3.263	3.256	3,164	3,171	3,182	3,206	3,179	3,205	3,188			SDMO
Buitenlandse Schuld	2.077	2.070	2.061	2,197	2,205	2,218	2,243	2,244	2,286	2,291			SDMO
Binnenlandse Schuld	1.194	1.193	1.195	967	965	963	963	934	918	897			SDMO
Wettelijke staats- schuld-BBP ratio (%)	129	129	130	129	130	130	131	130	131	131			SDMO
Trekking op buiten- landse schuld (mln. USD)	2,3	3,2	6,3	67,6	0,7	16,8	23,2	0,3	51,9	1,8			SDMO
Tot. schuldenlastbetal. (mln. USD)	36,9	4,7	7,7	88,4	5,4	11,4	8,3	30,1	23,5	15,7			SDMO

e.o.p. = end of period

ABS- Algemeen Bureau voor de Statistiek, IMF- Internationale Monetaire Fonds, CBvS- Centrale Bank van Suriname, MvF-Ministerie van Financiën, SDMO- Suriname Debt Management Office (Bureau voor de Staatsschuld)

* BBP cijfers voor 2018-2020 zijn voorlopige cijfers

** Binnenlandse schuld aan de Algemene Banken betreffen schatkistpapier en verstrekte kredieten.

*** Dit is het saldo van vermogensoverdrachten van de financiële rekening van de betalingsbalans.

**** De wisselkoersen in maart -juni 2021 zijn de maximum koersen die door de CBvS per 1 maart 2021 zijn vastgesteld. Na juni is de wisselkoers vrijgegeven en wordt op dagbasis vastgesteld door middel van vraag en aanbod.

***** De CBvS schuld van september t/m november 2021 is exclusief achterstallige betalingen.

Uitleg bepaalde begrippen:

1. Overheidsfinancieringstekort is het saldo van overheidsinkomsten minus uitgaven. Als het saldo een tekort is, dan zal dit tekort met het aangaan van schulden gefinancierd moeten worden en daarmee ook de staatsschuld doen stijgen.
2. Overheidscommitteringstekort is het financieringstekort minus de betaalde achterstallige betalingen van de overheid, die betrekking hebben op voorgaande begrotingsjaren.
3. Primair overheidssaldo is het financieringssaldo exclusief de interestbetalingen op overheids-schulden. Het primair saldo geeft aan in welke mate het beleid bijdraagt aan het aantrekken van nieuwe schulden, zonder rekening te houden met betalingen op oude schulden.
4. Om de fiscale impuls voor procycliciteit aan te geven, wordt er van het primair tekort de inkomsten uit de mineralen-sector afgetrokken en het geheel wordt uitgedrukt in procenten van het BBP, exclusief de mineralensector.
5. Het verschil tussen de effectieve en wettelijke staatsschuld is de wisselkoers die gebruikt wordt om vreemde valuta schulden om te zetten in SRD. Bij de compilatie van de wettelijke schuld moeten vreemde valuta schulden tegen het jaareinde wisselkoers van het laatst gepubliceerde BBP door het ABS, in SRD worden omgezet. Bij de effectieve schuld berekening, die gebaseerd is op de internationale schulddefinitie, wordt de wisselkoers gehanteerd van het moment, waarop de schuld betrekking heeft.
6. De effectieve schuld-BBP ratio is berekend o.b.v. het BBP (projectie) van het respectieve jaar, terwijl de wettelijke schuld-BBP ratio gebaseerd op de laatste BBP cijfer van het ABS.